

Koronavirus (Covid-19) Buletino

ROMANES / ROMANY

Kadava godidipe si bazirime po NHS sastimasko godidipe thaj informacija thaj vov si ekh godidipe savorenge ando o KT (UK), bigindosko katar savi phuv san.

Version 5 [01.06.2020]

Andresipe

Koronavirus (Covid-19) Buletino

Kon si ando risiko katar o Koronaviruso

Sar te garaves tut te tu san ando ucho risiko

Izolacijako buletino ašal khera ande save šaj si koronaviruso infekcija

Kozom vrjama te keres so izolacijako buletino phenel?

Kana me trubul te kerav kontakto e NHS-a ka 111?

Sar me te kerav kontakto e NHS-a ka 111?

So ka ačhel te me sem samalino ašal muro imigracijako statuso?

So šaj me kerav te ačhavav o phiravime ašal o Koronaviruso?

Koronaviruso (Covid19) Buletino

O COVID-19 si ekh nevo nasvalipe savo šaj nasvarel kire bukhe (parne kalindže) thaj airoske droma. Kerdo si katar ekh viruso savo bučhol koronaviruso.

Sakoekh trubul te bešel khere sogodi maj but šaj te žutisarel te ačhavdindol e koronavirusosko phiravipe.

Kadava thol andre manuša katar sa e berša – date i te na aven tut nisave simptomura aj aver sastimaske problemura.

Tu šaj inkles avrjal kiro kher:

- te žas ande dukjanura (magazine) save si mukhlinde te aven putarde – te les bukja sar xape thaj draba, thaj e les bukja save sas kinde onlajn aj po telefono
- te keres treningo (aj, te san tu ande Anglija, te trades vrjama avrjal o kher) – kana siguris kaj san 2 metra dural katar sakoekh kon ni bešel tusa ando kiro kher.
- ašal sisavo medikano trubupe, te des rat, te si tut dukh aj nasvalipe, našes katar dukhavimasko risiko, aj te les sama (griža) aj te žutisares manušes kon našti lel sama pe peste.
- te trades ži ka thaj katar e buki – ama sade (numa) te tu našti keres buki kheral

Te si tut:

- uči temperatura – tu serdos tato kana astaren tut po kolin aj zeja (dumo)
- ekh nevo, lungjarno xas – kadava čhanil kaj astardan te xasas butivar (butdrom)
- xasaripe vaš, aj pharuvipe ando, kiro normalno seripe vaš čhibseripe aj syng (anosmia) – te tu našti les syng aj seres čhibasa khančik, aj bukja syngjavon aj čhibserdon verver katar o normalno

Tu trubul te bešes khere thaj te keres so e [izolacijako buletino phenel ašal e khera ande save šaj si infekcije katar o koronaviruso.](#)

Kidimata ande publikane thana naj len voja:

- te tu bešes ande **Anglija** aj **Norda Irlandija**, tut ka avel tut e voja te kides tut ande ži ka 6-e ženege grupe kon si katar aver khera.
- Te tu bešes ando **Uels**, žene katar e duj khera šaj arakhadon pe lokalno (ži ka 5 mile)
- Te tu bešes ande **Scocija**, žene katar duj khera šaj arakhadon sade (numa) te tumari grupa naj but katar 8 žene
- Kadala kidimata trubul te aven avri aj sade ande privatne bara (gardine), thaj te kerdol pe socialno distancija thaj te inkjardol pe 2 metre dur averestar.

Importatno si tu te keres so kadava buletino phenel, tuke šaj thon tuke love te pokines te na keres le.

E policija, e imigracijake oficerja, thaj e armija šaj khelen ekh rolja ando o zoralo keripe e publikane sastimaske merenge thaj i te sigurin kaj xape thaj aver važne bukja si dinde ka vulnerabilne manuša.

Andar o koronaviruso, o mangipe ašal reportiripe sar ekh kondiciono vaš e imigraicijaki garancija (pokinipe) si momentalno ačhavdo. Ka resel tuke ekh SMS mesažo detajlonenca vaš kiri reportoski data. Maj bute informacijake ašal pokinimata karing e aziloski sistema, ker klik kate:

<https://www.refugeecouncil.org.uk/latest/news/changes-to-home-office-asylum-resettlement-policy-and-practice-in-response-to-covid-19/>

Kon si ando ucho risiko katar o koronaviruso

O koronaviruso šaj kerel sakone seriozno nasvalo, ama si varesave manuša kon si ando maj ucho risiko. Primerno, tu šaj aves ando ucho risiko katar o koronaviruso te tu:

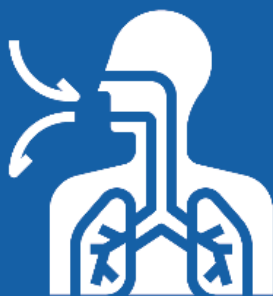
Sas tut organonengi
transplantacija

Si tut konkretne tipura
kancerosko sastaravipe

Si tut ratesko aj mezoske
kokalosko kancero, sar e
leukemia

Si tut seriozno bukhengo
problemo, sar kistaki fibrioza
aj seriozno astma

Si tut kondiciono savo kerel tut
maj but te astares infekcije

Les draba save kovljaren kiri
imunizacijaki sistema

San khamni (phari) thaj si tut
seriozno ilesko problememo

Te tu pakjas (gindis) kaj tu des andre ande kadala uche riskoske kategorije thaj tute ni reslo lil katar kiro sastaravimasko ekipo ži Kurke 29-to maj 2020-berš aj ni sanas kontaktirime katar kiro GP (doktoro), tu trubul te phenes kire same (problemura) kire GP-oske (doktoroske) aj xospitaloske profesionalisto. Te tut naj tut GP, ker kontakto ka DOWT UK ašal žutisaripe: [0808 1647 686](tel:08081647686) (kadava si ekh bilovalo numero te sunisares) aj bičhal imejlo ka clinic@doctorsoftheworld.org.uk

Sar te garaves (protektiris) tut te tu san ando učo risko

Te ande tute barjardile simptomura vaś o COVID-19 sar ekh nevo, lungjarno xas aj jag (uči temperatura), rode klinikano godidipe thaj trubusar o NHS 111 onlajn serviso vaś koronaviruso aj sunisar NHS 111. Ker kadava sogodi maj sigo tu astares e simptomura.

Te tu san ando učo risko te seriozno nasvavos katar o koronaviruso, si maj but bukja save tu trubul te keres te na astares le.

Kadala si:

- te na inkles katar kiro kher – tu trubul te na inkles avri te žas kinimaste aj les draba
 - te tu te beśes and **Anglija** thaj **Norda Irlandija**, tu šaj trades vřjama avri ženenca katar kiro kher, aj te tu beśes korkoro, ekhe ženesa katar aver kher – te inkjardos 2 metra dur averendar
 - te tu beśes ando **Uels**, tu šaj žas avri te keres treningo – te inkjardos 2 metra dur katar aver
- na ža ka nisave kidimata (andrethode amalenca thaj familijasa ande privatne thana)
- beś minimum 2 metra (3 stepura) dural katar aver manuśa ande kiro kher sogodi maj but šaj
- naś katar sakoekh kon naj mišto (si nasvaloro) aj sikavel simptomura vaś o koronaviruso

Mang katar amalen, familija aj paśebeślinen te len kire kinimata thaj draba. Von trubul te mukhen len avřjal kiro vudar.

Te trubul tut žutipe te les animata vaś importantne bukja sar xape, tu šaj registriris tut te les koronaviruso žutipe kate:

- Te tu beśes ande **Anglija**: <https://www.gov.uk/coronavirus-extremely-vulnerable>
- Te tu beśes ande **Norda Irlandija**: <https://www.adviceni.net/eform/submit/covid-support-referral>
- Te tu beśes ande **Skocija**, ker telefono ka 0800 111 4000
- Te tu beśes ando **Uels**, tut trubul te avel tut kontaktoski infomacija ando kiro lil

Gin o sasto godidipe vaś pesko garavipe te tu san ando učo risko katar o koronaviruso po GOV.UK: <https://www.gov.uk/government/publications/guidance-on-shielding-and-protecting-extremely-vulnerable-persons-from-covid-19>

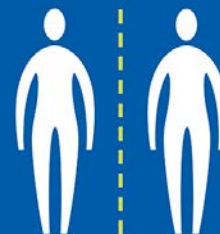
Izolacijako buletino ašal khera ande save šaj si koronaviruso infekcija

Na ža bukjata, ande škola, ka GP klinike, apteke aj xospitalo

Trubusar ulavde thana, aj thov maškar trubusarimata

Na ker pašutno kontakto avere manušenca

Dikh xape thaj draba te aven tuke andine tute

Na te avel tut misafirja (gestura)

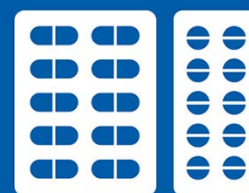
Sov korkoro, te šaj

Regularno thov kire vasta

Pi but pani

Le paracetamol te žutisarel tut ande kire simptomura

Puš vaš ekh koronaviruso testo momentalno kana tut si tut e simptomura (tu trubul te keres o testo ande e pyrvi 5 givesa): <https://www.nhs.uk/ask-for-a-coronavirus-test>. Tu ka trubul te des kiri kontaktno informacija thaj te avel tut telefono savo kerel buki te šaj resen tute e testoske rezultatura sar ekh alavengo mesažo. Arakh maj but ka:

<https://www.gov.uk/government/publications/covid-19-stay-at-home-guidance>

Kozom vrjama te keres so izolacijako buletino phenel?

- Sakoekh kas si les e simptomura trubul te bešel khere thaj izoliril pes ašal minimum 7 give.
- Te tu bešes avere manušenca, von šaj bešen khere thaj izolirin pe ašal minimum 14 givesa, te na phiraven e infekcija avrjal o kher.
- Ama, te varekon ande kiro kher si les e simptomura, von trubul te ačhen khere thaj izolirin pe 7 givesenge katar o give ande savo lenge simptomura astarde te sikavdon. I te kadava te čhanil kaj von ka ačhen khere maj but katar e 14 give.
- Te bešes varekasa kon si 70-e aj upral brešengo, si les lungjarno sastimasko problemo, si khamni aj si les kovli imunaki sistema, zumav te arakhes khajekhe thaneste avereste te bešen 14-e givesenge.
- Te tu trubul te bešen ando kher ekh averesa, zumaven te durjavon ekh averestar sogodi šaj maj but.

Kana trubul te kerav kontakto ka NHS 111?

- Tu seres tut gadiki but nasvalo kaj tu našti keres khančhik so tu šaj keresas, primerno te dikhes televizija, trubusares ko telefono, gines lil aj uštes andar o pato
- Tu seres kaj tu našti cirdes maj but e simptomura khere
- Kiro kondiciono bilačhavol
- Kire simptomura ni aven maj lače palal 7 give

Sar te kerav kontakto ka NHS 111?

Tu šaj trubusares o NHS 111 onlajn koronaviruso serviso (<https://111.nhs.uk/covid-19>) te dikhes so tu šaj keres aver. Te tu našti des andre o onlajn serviso tu šaj keres telefono ka 111 (kadava si ekh bilovalo numero te sunis). Tu šaj pušes ašal ekh boldavno (interpreto) ande kiri čhib.

So ka ačhel te me sem samalino ašal muri imigracijaki situacija?

Averthemale avutne (vizitorja) ande Anglija, andrethodo sakoekh kon bešel ando o KT (UK) bi te avel len mukhipe (permuto), ka aven krisome ašal:

- koronavirusosko testope (date i o testo sikavel kaj tut naj tut o koronaviruso)
- sastaravipe ašal o koronaviruso – te tu astardan o sastaravipe thaj o testo atoska sikavel kaj tut naj tut o koronaviruso, tu šaj aves krisome ašal sisavo sastaravipe savo tu si tut palal te les e testoske rezultatura

Ni tubun pe imigracijake dikhimata te tut si tut te keres sade (numa) testo aj sastaravipe ašal o koronaviruso.

So šaj me kerav te žutisarav te ačhadindol pe o koronaviruso phiravipe?

- Dikh te thoves kire vasta regularno, thaj te trubusares sapuno thaj pani, ašal minimum 20 sekunde
- Phir palal o godidipe te aves samalo thaj garavdo
- Te tu šaj, trubusar mujeski maska ando phando than ande savo si pharo te inkjares 2 metra fizikani distancija katar manuša kon ni bešen tusa, primerno ando publikano transporto thaj maj cikne dukjanura.

Maj but informacija:

- NHS buletino <https://www.nhs.uk/conditions/coronavirus-covid-19/>
- WHO buletino: <https://www.who.int/news-room/q-a-detail/q-a-coronaviruses>